

A landscape painting showing a wide valley with a winding river. The foreground is a grassy hillside with some trees. In the middle ground, a river winds through a valley. In the background, there are mountains under a blue sky with white clouds.

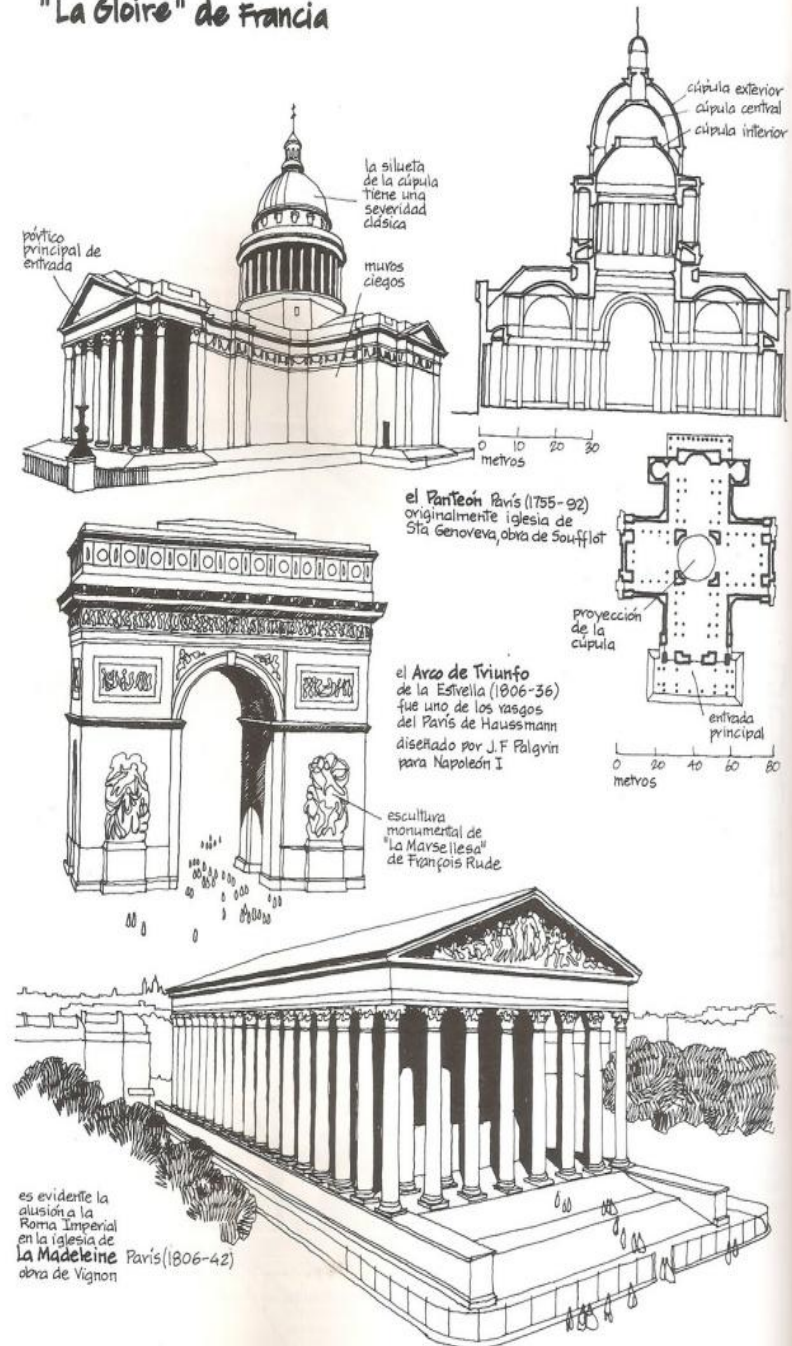
V. DULA II: Umění 19. století

Století nezávislosti

Neoklasicismus

- LA získala nezávislost → ztráta jak pol, tak K vlivu Š a P
- Umění 19. století je imitativní → vzor: Francie a její neoklasicismus:
  - Historismus (portréty významných osobností, historické události, bitvy)
  - Nacionalismus (národní témata)
  - Romantismus
  - Racionalismus, osvícenství
- Barok je považován za sloh španělských Bourbonů/lidové umění na regionální úrovni:
  - Náboženské umění (obrázky a sošky svatých)
  - Lidová architektura (barvy, tradiční stavební techniky)
- Kreolská aristokracie udává tón jak v pol, tak v K a uměleckém *

"La Gloire" de Francia

Modernizace měst

Průmyslová revoluce

Náboženské vidění světa postupně nahrazuje věda

Boulevardy (Paseo de la Reforma)

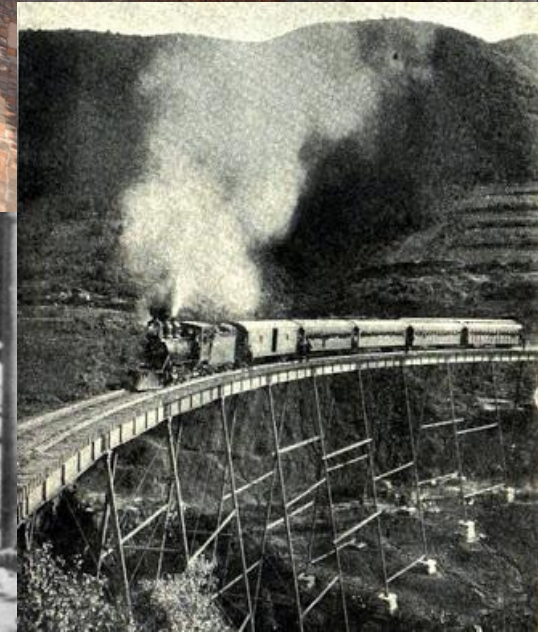
Veřejná doprava

Železnice

Parní doprava

Nové stavební materiály

Sekularizace církevních staveb

Neoklasicismus

- 4. listopadu 1785 * Královská akademie výtvarných umění „Academia San Carlos“; všichni vyučující pocházeli ze španělské Akademie sv. Fernanda v Madridu

- **Manuel Tolsá**: sochařství
- **Rafael Jimeno y Planes** (1759 - 1825)): malířství
- **Antonio González Velázquez**: architektura
- **Jerónimo Antonio Gil** a později **José Joaquín Fabregat**: rytectví
- Výrazná stylistická a duchovní jednota

Neoklasicistní architektura v Mexiku

Př. José Damián ortiz de Castro. *Plano de la Catedral de México*. Převzato z : José Damián ortiz de Castro. *Maestro mayor de la catedral de México, 1787-1793*, México, UNAM-Conaculta, 2008, 181 pp.

Francisco Eduardo Tresguerras (1745-1833)

Př. Francisco Eduardo Tresguerras. Kostel El Carmen, Celaya, Mexiko.

Manuel Tolsá (1757-1816)

Př. Rafael Ximeno y Planes. Portrét Manuela Tolsá. Olej na plátně. 1 x 0,82 m. San Diego Viceregal Painting Gallery.

Př. Manuel Tolsá. Jezdecká socha Karla IV. „El caballito“. 1803. Glorieta de la Plaza Manuel Tolsá, México, D.F., México.

Manuel Tolsá. Palacio de Minería. 1797-1813.

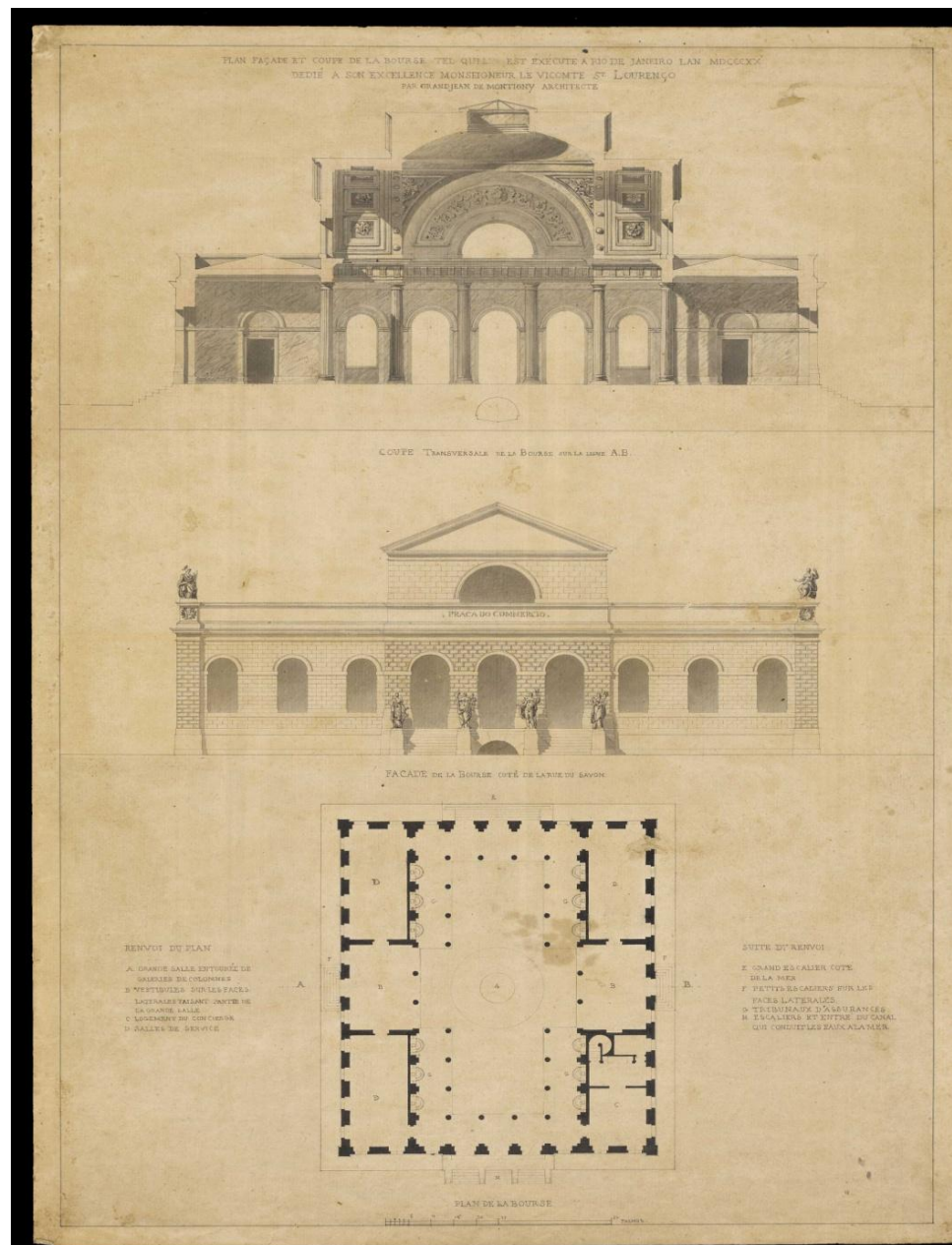
Escuela de Minería

Př. Rafael Ximeno y Planes. *El Milagro del Pocito*. 1809. Nástěnná malba. Palacio de Minería de la Ciudad de México.

Neoklasicismus v Brazílii

- Postavení Nkje v Brazílie silné ≈ portugalský dvůr v Rio de Janeiro od r. 1808
- 1816 * **Missão Artística Francesa** (dom João VI. pověřil fr. umělce Joachima Lebretona (1760-1819), aby sestavil skupinu F umělců, kteří měli „civilizovat“ kreolskou zemi)
- Císařská akademie:
  - **Auguste Henri Victor Grandjean de Montigny**
- Také Br. Umění 19. století se polarizovalo:
  - VU a arch ve službách císaře a státu/provinční umění a archi v koloniálním duchu
- Br. v 19. století nevytvořila žádný vlastní umělecký styl/plně přejala NK:
  - Neogotické motivy ≈ romantismus
  - Skromný „toskánský styl“ ≈ okolí arch de Montigny
  - „mudéjářský styl“
- Tropické podnebí si přesto vyžádalo inovace a změny:
  - Otevřené prostory → ventilace
  - Arkádová podloubí a chodby → stín a ventilace
  - „azulejos“

Grandjean de Montigny, Auguste Henri Victor. *Plán fasády burzy v Rio de Janeiro. 1820*

Auguste Henri Victor Grandjean de Montigny (1776-1850):

hlavní architekt

Renesanční osobnost

rozhodující vliv na podobu Br. umění 19. století

Př. Architektova rezidence a portál bývalé Akademie krásných umění. 19. století. Rio de Janeiro, Brazílie.

Hacienda

Neoklasicismus v Argentíně

- Ekonomický boom Arg. v 19. století:
  - monumentální městská architektura v NK stylu/národní duch se projevuje v haciendách a vilách na předměstích

Př. Alejandro Christophersen (1866-1946). Palacio San Martín.

Př. Próspero Catelin (1764-1842). Katedrála. Buenos Aires. * 1823

Hřbitov Recoleta

Tetro Colón (1905-1908)

Př. Původní podoba divadla navržena architektem Francesco Tamburini (1846-1890). Později výrazně upravena architektem Vittorioem Meanem (1860-1904).

Fotografía ilustrativa de arquitectura por [Studio360](#)

Př. Julio Dormal (1846-1924) je autorem především ineriéru.

Neoklasicismus v LA

- NK se dále prosadil:
  - Oblast Río de la Plata (Arg a U)
  - Chile
  - Paraguay
- NK se prosadil zejm. ve městech, kt. postrádala BT:
  - Montevideo, Caracas, Santiago de Chile
- Eko vzestup Chile:
  - přední it. arch. **Joaquín Toesca** (1745-1799)
  - celé století ovlivnil fr. arch. **Francois Brunet de Baines** (1799-1855), jenž byl v roce 1849 pověřen * první arch. školy v Ch
    - Národní divadlo a budova kongresu
- Santiago de Chile je město s fr. atmosférou

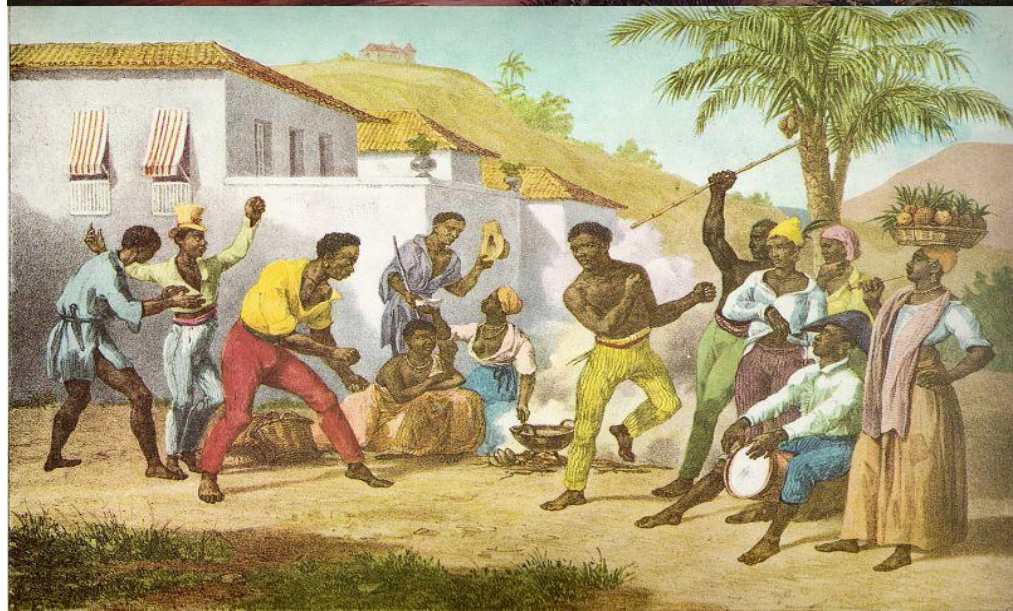
Př. Joaquín Toesca. Palacio de la Moneda. Santiago de Chile. 1805. Pohled ze severu.

Malířství

- Na poli malby se dařilo LA nalézt vlastní výraz
- Akademismus (klasicismus)/romantismus
- V LA široká škála stylů
  - Akademické umění v neoklasicistním duchu
  - Lidové, naivní malířství
  - Kostumbrismus (lokální zvyky a krajiny)
  - romantismus
- Kreolští malíři:
  - malovali podle E vzorů:
    - Ingres, David a Delacroix
    - Ignorují španělskou malbu (Goya)
- Evropští malíři přicházející do A byli naopak oslněni Amerikou
  - Johann Moritz Rugendas (1802-1858):
    - Př. El Malón. Araukánská válka. 1845
    - Př. Válečný tanec *Capoeira*. 1835

Mexická malba

Př. Juan Cordero. *Portrét sochařů Péreze a Valera.*

Př. Pelegrín Clavé (1810-1880). *La demencia de Isabel de Portugal.*

José María Velasco (1840-1912)

- D. Rivera rozděloval jeho dílo do 3 etap:
  1. Akademicko-evropizující
  2. Impresionistická
  3. Finální – podle Rivery dosahuje jeho učitel na sklonku svého života technické dokonalosti – maluje mexické krajiny, ruiny a zachycuje prchavé okamžiky
    - Př. Série obrazů zachycujících Mexické údolí (8)

Př. José María Velasco. Autoportrét. 1894. Olej na látce. 56,3 x 41,8 cm. Museo Nacional de Arte de México, , México, D.F., México.

Př. José María Velasco. *Valle de México desde el Cerro de Santa Isabel*. 1875. Museo Nacional de Arte, México, D.F., México.

Př. Jose Maria Velasco . Most v Metlacu. 1881

Př. José María Velasco. *Patio del Exconvento de San Agustín.* 1860. INBA.

Ř. . Jose Maria Velasco. *Barranca del muerto*. 1909. Olej na kartónu.

Venezuela

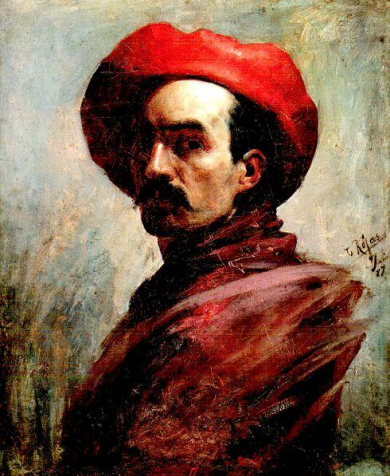
- Nápětí mezi akademismem a kostumbrismem ukazuje příklad 2 ven. malířů:
  - **Martín Tovar y Tovar** (1827-1902): historické náměty (nacionalismus)
  - **Carmelo Fernández**: kostumbrista, nadšený pozorovatel tradičních venkovských zvyků

Př. Carmelo Fernández. Guajirský tábor. 180 x 143 cm. Tempera na papíře. Colección de la Gobernacion del Estado Zulia.

The Battle of Boyacá in the War of Independence of Colombia, Venezuela, Ecuador and Panama against Spain (Boyacá, Colombia, 1819). Painting of Martín Tovar y Tovar exhibited in the Federal Palace, Caracas. 1890.

Cristóbal Rojas (1858-1890)

Př. Autoportrét v
červeném klobouku.
1887. Olej na plátně.
Colección Galería de
Arte Nacional,
Caracas.

- Technika šerosvit a sociální témata
- Na sklonku života začal malovat v impresionistickém duchu

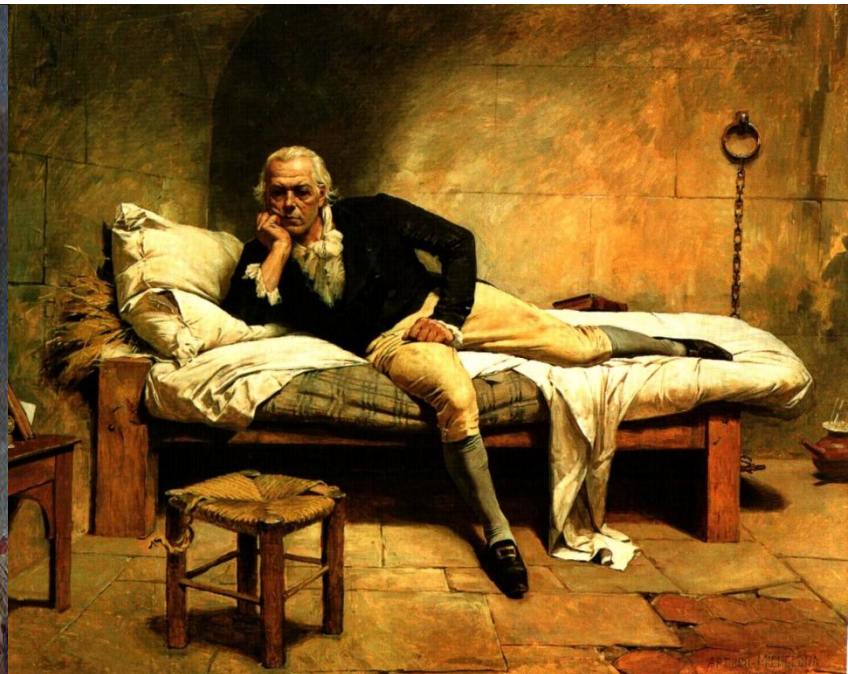
Př. *Bída*. 1886. olej na plátně. 180,4 x 221,4 cm.

Př. *Studie balkónu*. 1889. Olej na plátně. 73 x 59,5 cm.

Arturo Michelena (1863-1898)

Kolumbie

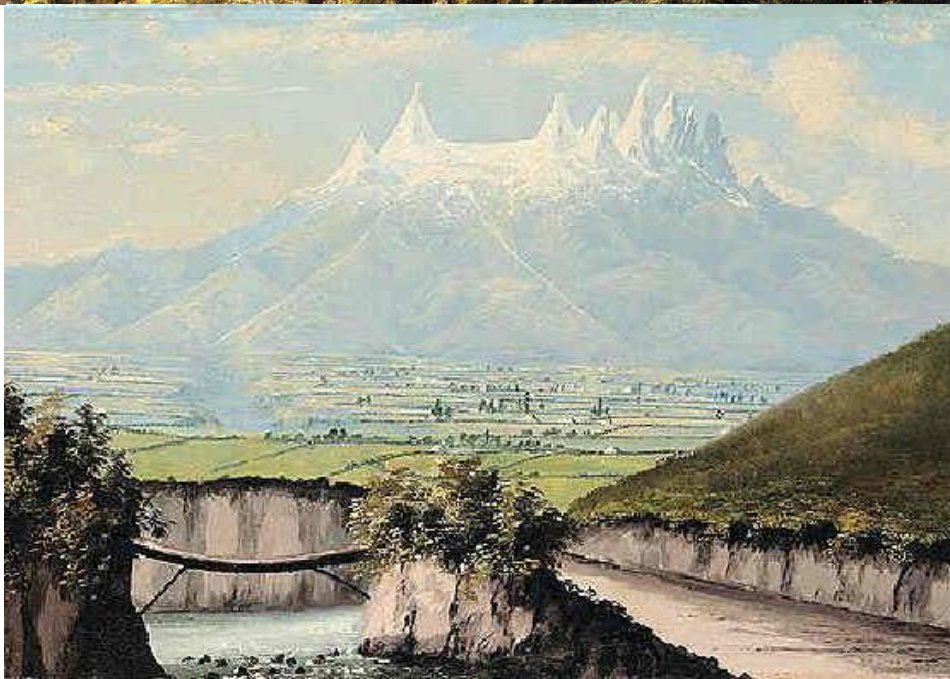
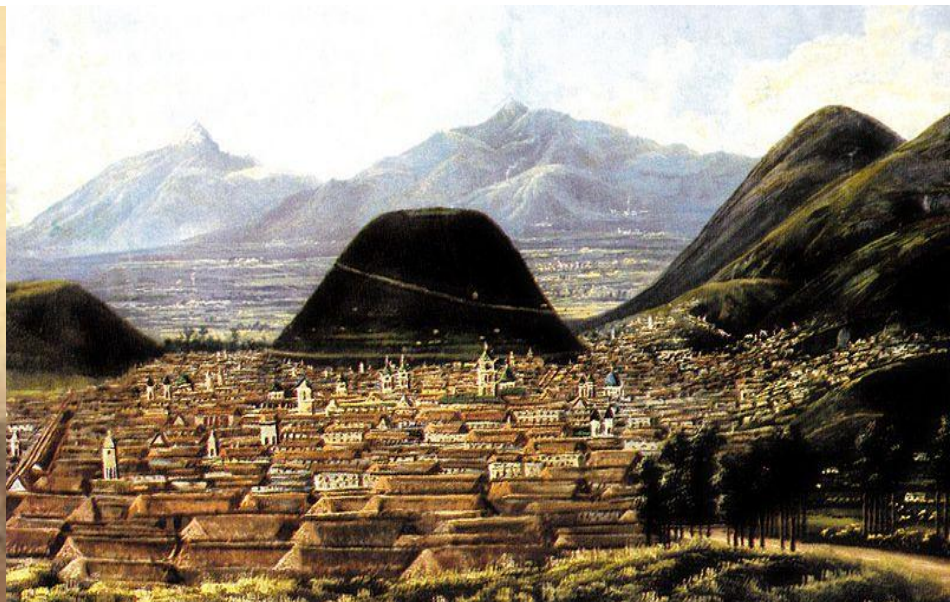
- Krátce po vyhlášení nezávislosti zde * naturalistická škola:
  - Relativně malý vliv NK
  - Silný literární kostumbristický proud
  - Přetrvávající zájem o výzkum botanika José Celestino Mutis, 18. století
- Hlavní představitel kol. naturalismu:
  - Ramón Torres Méndez (1809-1885): malíř, portrétista, skycař a miniaturista
- Obliba miniatur byla ostatně jednou ze zvláštností kolumbijské umělecké scény 19. století

CARNICERO DE BOGOTÁ

Ekvádor

- Obdobný styl a témata – hledání národního výrazu
- Představitelé:
  - **Rafael Salas** (1824 - 1906) a **Rafael Troya** (1845 - 1920): krajiny
  - **Joaquín Pinto** (1842-1906): naturalismus, kostumbrismus a výjevy ze života Indiánů

Př. Joaquín Pinto. *Panna Marie při katechismu*.

Př. Rafael Salas. *Quito*. Polovina 19. století.

Př. Rafael Troya. *Vulkán Altar*. Olej na plátně. 50 x 76.5 cm. Riobamba, Ecuador.

Peru

- 1. ½ 19. století:
  - **José Gil de Castro** (1785-1841) „el mulato Gil“, který se proslavil neoklasicistními portréty slavných osobností LA dějin

Př. José Gil de Castro. Bernardo O'Higgins.
1820. Museo de Arte de Lima.

Př. José Gil de Castro. José de San Martín.
19. století. Museo de Arte de Lima.

Př. José Gil de Castro. Portrét Simona Bolívara.
1823. Museo de Arte de Lima.

Francisca Pancho Fierro (1807-1879)

- Zbytek století ve znamení dalšího mulatského malíře
- Malíř naivistických akvarelů
- Sociálně kritický přístup, zesměšňuje aristokracii

Př. Pancho Fierro. *Juanita Breña dráždící býka v Acho*. 1821. Akvarel.

Bolívie

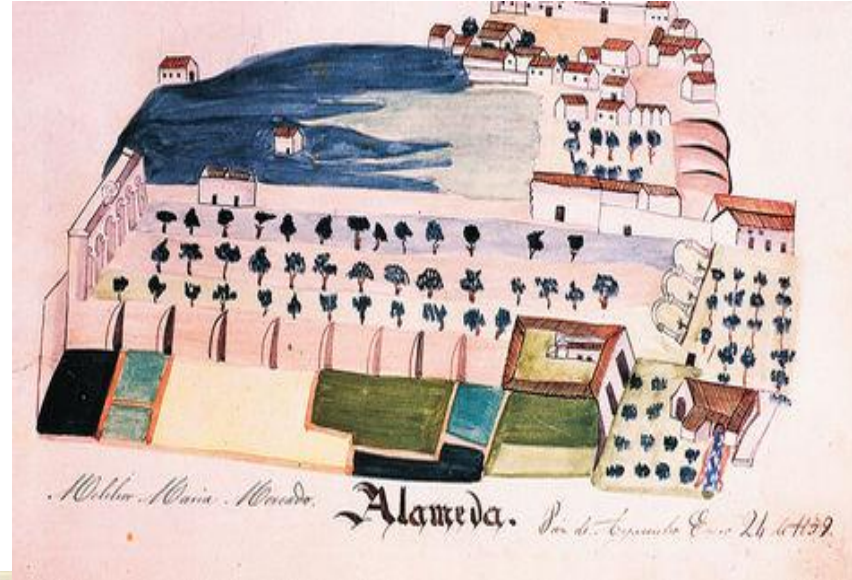
- V Bolívii přetrval styl vysokohorského B
- Důl.: portréty slavných O/**Melchor María Mercado**: akvarely, zpodobňoval * obyčejných lidí (magie, rituály, tance, zvyky apod.)

Př. Melchor María Mercado.. Akvarel. Polovina 19. století-

- La Paz

-Tanečníci

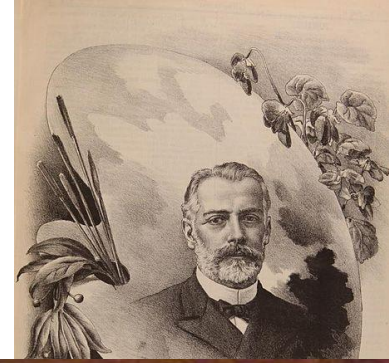
- Akvarel bez názvu zobrazující indiánskou rodinu.

- **Manuel Antonio Caro**
(1835-1903): akademický realismus, portréty a historcké náměty

Chile

Př. O'Higginsova abdikace. 1875.

Francisco Mandiola (1820-1900)

- portrétista

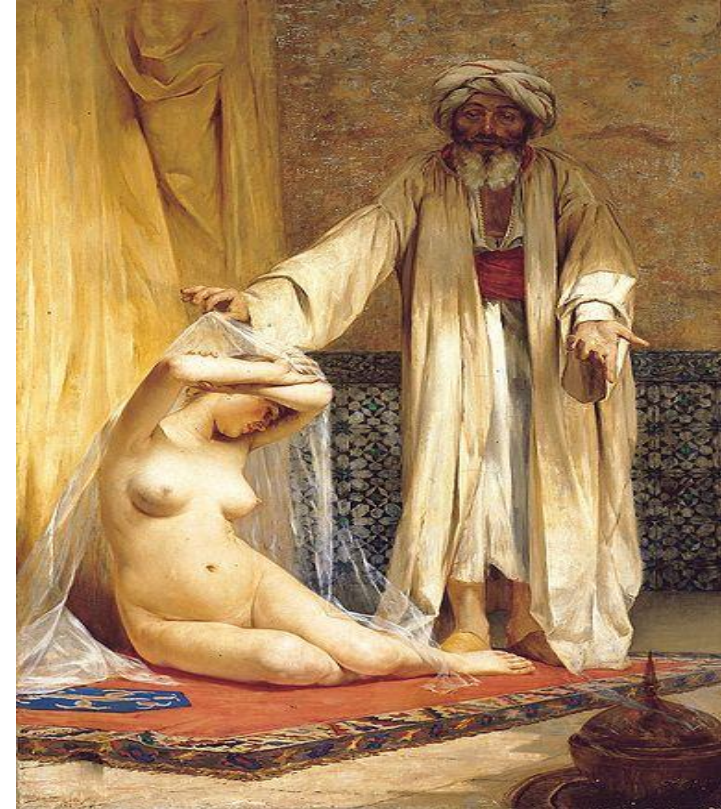
Př. *Portrét děvčátka*. Olej na látce. Soukromá sbírka.

Př. *Portrét mé sestry*. Olej na látce. 102 x 82 cm.
Colección Museo Nacional de Bellas Artes.

- Francouzský střet mezi klasicismem a romantismem se v Chile projevil v díle dvou malířů:
  - **Alfredo Valenzuela Puelma** (1856-1909): obdivovatel Ingresův
  - **Alberto Valenzuela Llanos**: romantik, jehož krajinky se blížili pojetí impresionistické malbě v *plein-airu*

Př. Alfredo Valenzuela Palma. *Obchodníková perla*. 1884. Museo Nacional de Bellas Artes de Chile.

Př. Alberto Valenzuela Llanos. *Valparaíso en 1895*.

Př. Alberto Valenzuela Llanos. *Krajina*. Olej na plátně. 145 × 252 cm. Museo Nacional de Bellas Artes de Chile.

Río de la Plata - Argentina

- Carlos Enrique Pellegrini (1800-1875): kreolská témata

Př. Charles Henri Pellegrini. Katedrála v Buenos Aires v roce 1829. Akvarel.

Př. Charles Henri Pellegrini. Jatka v Buenos Aires v roce 1829. Akvarel.

Carlos Morel (1813- 1894)

- Historická, nacionalistická témata: oslavoval život *gauchos*

Př. Bitva jízdy v Rosasově době. Olej na látce. 45 cm x 54 cm. 1830.
Museo Nacional de Bellas Artes, Buenos Aires, Argentina.

Př. Carlos Morel. Šafář a nádeník. 1865. Olej. 216 x 149 cm.

Prilidiano Pueyrredón (1832-1870)

- popisuje život společnosti R de la P v polovině 19. století
- V průběhu 19. století se arg. malba nese v duchu soupeření fr. vlivů s italskými - až na konci 19. století zvítězí impresionismus

Př. *Zastávka na venkově*. 1861. Olej na plátně.

Př. *Autoportrét*. 1861. Olej na látce.

Př. Neděle na předměstí San Isidro. 1864.

Río de la Plata - Uruguay

Juan Manuel Blanes (1830-1901)

- malíř s výjimečným estetickým cítěním, zobrazoval události bojů za nezávislost, věnoval se portrétům a žánrovým výjevům
- Zakladatel moderní uruguayské malby

Př. Juan Manuel Blanes. Scéna z venkova. 1870-1880

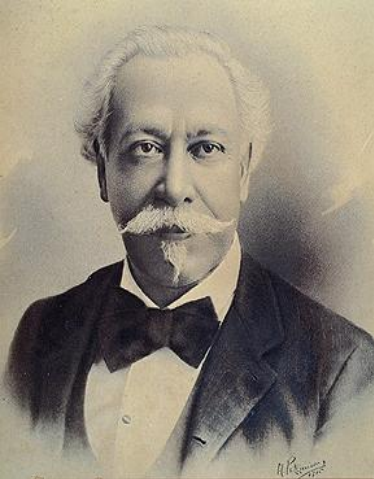

Př. *Hra La Tabá*. Ojel na látce. 30 x 39 cm. Museo Juan Manuel Blanes

Př. *Přísaha třicetitří orientálců*. 1877. Museo Nacional de Artes Visuales. Montevideo. Uruguay.

Př. *Paraguayka*. 1899 . Olej na látce. 100 x 80 cm. Museo Nacional de Artes Visuales, Montevideo, Uruguay.

Brazílie

- **Vitor Meirelles de Lima (1832-1903):**
  - Historické a vojenské náměty
- Poznávacím rysem brazilských malířů se stala lokální témata malovaná ve francouzském stylu (5 letý pobyt F malíře a Davidova žáka Nicolas-Antoine Taunay, člena Lebretonovy mise)

Př. *Bitva u Guararapes*. 1879. Olej na látce. 500 × 925 cm. Museu Nacional de Belas Artes.

Př. *První mše v Brazílii*. 1861. Museu Nacional de Belas Artes. Brazílie.

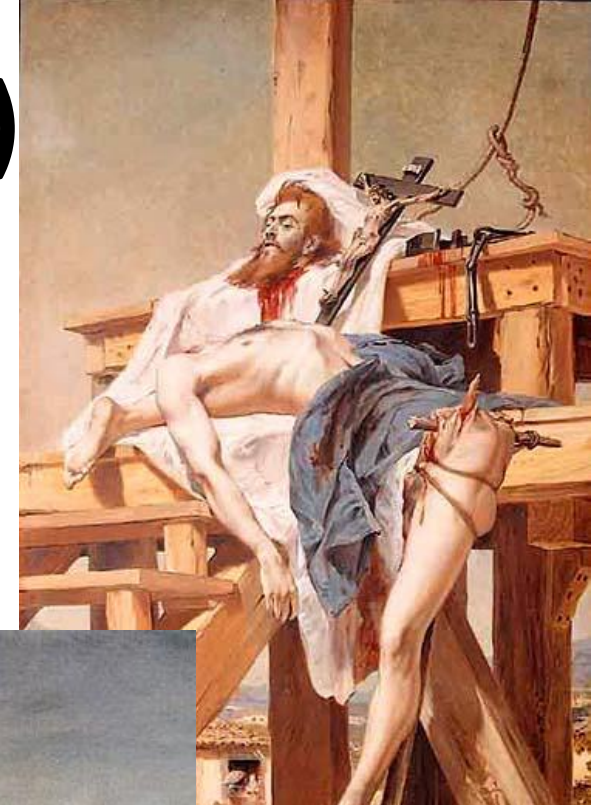
Př. *A passagem de Humaitá*, 1868-1872. 268 × 435 Museu Histórico Nacional. Rio de Janeiro.

Př. *Moema*, 1866. Olej na látce. 129 × 190 cm. MASP, Brazílie.

Pedro Américo (1844-1905)

Př. *Rozčtvrcený Tiradentes*. 1893. Museum Mariana Procópia.

Př. *Bitva u Avaí*. 1877. Olej na látce. 6×11 m. Museu Nacional de Belas Artes. Brazílie,

Př. *Nezávislost nebo smrt* či *Grito de Ipiranga*. 4,15 × 7,6m. 1888. Museu Paulista.

Sochařství

- 2 hlavní proudy v 19. století:
  - Lidové sochařství pokračující v barokní tradici až do poloviny 19. století (Quito)
  - Akademické NK styly:
    - Mexický architekt a sochař Manuel Tolsá, jako ředitel Escuela de Bellas Artes vychoval další žáky
    - Pedro Patiño Ixtolinque (1763–1835)
    - Památníky s národní a historickou tematikou (Války za Nezávislost, Kryštof Kolumbus, Předkolumbovské události)
    - Oltáře (nyní štuk dříve dřevo)

Př. Juan Manuel Ferrari (Uruguay). San Martínův přechod And. Mendoza, Argentina.
Př. Gabriel Guerra. *Mučení Cuahémoca* na památníku Cauhtémocovi. 19. století. Mexiko.
Př. Salvatore Revelli. Památník Kryštofa Kolumba.
Př. Albert Carrière-Belleuse. *Památník generála Belgrana*. 1873. Plaza de Mayo, Buenos Aires, Argentina.

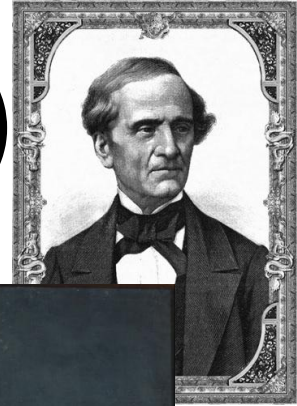
Lidové/primitivní/naivistické umění

- LU – návrat k LA kořenům, zejména v odlehlých provinciích
- Námět: portrét (tradiční LA barokní projev), lokální zvyky, náboženské a devotní výjevy, zejména tzv. **ex votos**

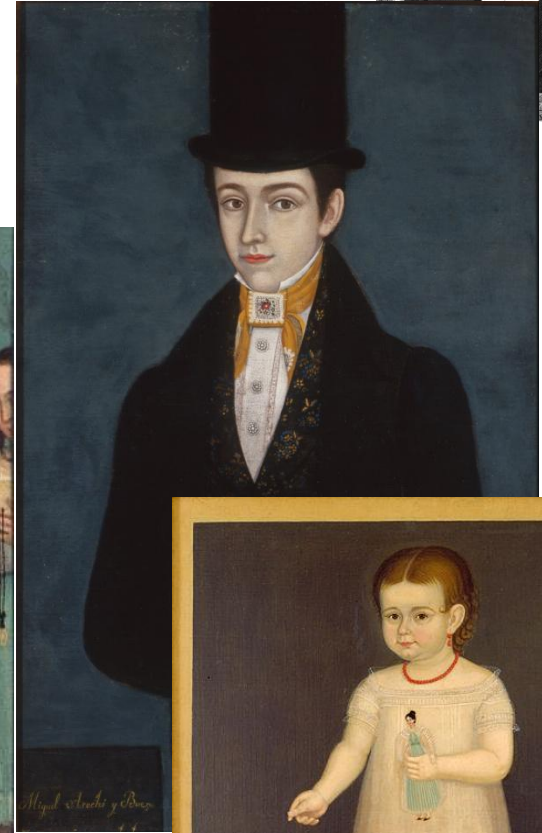
José María Estrada (tvoří 1830-1860)

Př. Portrét Miguel aArochi y Baeza. Olej na plátně. 0,79 m x 0,5 m. Kolem roku 1840. Museo Nacional de Arte. Mexiko.

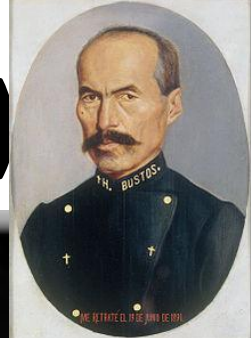
Př. Portrét Manuely Gutiérrez. Olej na plátně. 0,9 m x 0,7m. 1838. Museo nacional de Arte. Mexiko.

Př. Agónie. 1853. Olej.

Hermenegildo Bustos (1832-1907)

Př. Zátiší s ovocem (se škorpiónem a žábou). 1874. Olej na plátně. Museo Nacional de Arte. Mexiko.

Př. Paní Francisca Valdivia de Chávez e hijos. 1862.

Grafika

- Především v Mexiku vzrůstá díky rozvoji litografie, její obliba
- José Guadalupe Posada (1852-1913):
  - Byl a vždy se považoval za pouhého rytce/velká obliba

Př. José Guadalupe Posada. Don Quijote. 1905.

CALAVERA CATRINA

Použitá literatura

- *Arte de las academias : Francia y México : siglo XVII-XIX*. México : Antiguo Colegio de San Ildefonso, c1999. ISBN 968-5011-05-2.
- CASTEDO, Leopoldo. *A history of Latin American art and architecture: from Pre-Columbian times to the present*. New York: F.A. Praeger, 1969. 320 s.
- Fernández, Justino. *Arte moderno y contemporáneo de México : El arte del siglo XIX*. Tomo I. México : UNAM, Instituto de Investigaciones Estéticas, 1993.
- *Hacia otra historia del arte en México*. México : Consejo Nacional para la Cultura y las Artes. Dirección General de Publicaciones. 2001- 2004. ISBN 970-18-5617-1.
- *Los pinceles de la historia : de la patria criolla a la nación Mexicana 1750-1860*. México : Consejo Nacional para la Cultura y las Artes, Instituto Nacional de Bellas Artes : UNAM, Instituto de Investigaciones Estéticas, 2000. ISBN 970-18-5231-1.
- *México en el mundo de las colecciones de arte*. México : Secretaría de Relaciones Exteriores : UNAM : CONACULTA, c1994. ISBN 968-6963-36-7.
- *Nación de imágenes : la litografía mexicana del siglo XIX*. México : Consejo Nacional para la Cultura y las Artes, 1994.
- *La Plástica del siglo de la Independencia*. México : Fondo Editorial de la Plástica Mexicana : Secretaría de Gobernación, Instituto Nacional de Estudios Históricos de las Revoluciones de México, 1985.
- *Pintura, escultura y fotografía en iberoamérica, siglo XIX y XX*. Madrid : Cátedra, 1997.
- Solís, Felipe. *Cien obras maestras del arte mexicano : época prehispánica*. México : México desconocido, 2005.
- TOUSSAINT, A. *Resumen gráfico del arte mexicano*. México : G. GILI, 1985. ISBN 968-887-006-4.
- MOYSSEN, Xavier, Jose Maria VELASCO. *EL Paisajista*. México : Consejo Nacional para la Cultura y las Artes, Dirección General de Publicaciones, 1997. ISBN 968-29-9948-0.